

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

АНСАМБЛЬ

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітньо-наукова програма

«Магістр»
025 «Музичне мистецтво»
«Музичне мистецтво»
Балалайка, Гітара,
Домра, Цимбали

Курс	1
Семестр	1-2

Статус

Обов'язкова

ECTS	3
Годин	90
Практичні	34
Самостійна робота	56

Форма контролю

Атестаційний іспит

Інформація про викладача

ПІБ	Матвійчук Любов Дмитрівна професорка, завідувачка кафедри народних інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
e-mail	domra.info@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу «Ансамбль» є професійна підготовка всебічно розвинутих, висококваліфікованих фахівців, які повинні оволодіти практичними вміннями та навичками гри в ансамблі в обсязі, необхідному для подальшої діяльності музиканта в якості артиста-ансамбліста в концертно-виконавській, педагогічній та музично-просвітницькій практиці.

Предметом курсу «Ансамбль» є зміст та організація виконавської, зокрема, ансамблевої діяльності майбутнього викладача, артиста ансамблю, оркестру народних інструментів.

Завданням курсу «Ансамбль» є ознайомлення студентів з особливостями педагогічного та виконавського процесу в класі ансамблю, специфікою мислення та методикою формування особливих якостей виконавця-ансамбліста, що охоплює важливу сферу професійної діяльності музиканта. Цей курс передбачає можливість узагальнення та аналізу професійних ансамблевих надбань, що студенти отримують під час практичної роботи в класі по ансамблю.

У процесі вивчення курсу «Ансамбль» пропонується вирішення наступного комплексу завдань:

- оволодіння професійними навичками ансамблевої гри;
- оволодіння різноманітним ансамблевим репертуаром;
- опанування навичками самостійної роботи над музичним твором;
- ознайомлення з принципом формування ансамблю;
- розуміння ансамблістами технічних можливостей, специфіки звучання різних музичних інструментів, єдності характеру музики та якості штрихів, принципів звуковидобування;

- вміння досягати творчої єдності в процесі спільного виконання музичного твору, почуття ансамблю та вирішувати художньо-музичні завдання разом з іншими учасниками ансамблю;
- виховання почуття відповідальності перед партнерами, вимогливості до себе, виконавчої дисципліни;
- виховання творчої самостійності та ініціативності студента;
- розвиток артистичних якостей;
- створення репертуарного фонду та постійне його розширення для майбутньої творчої роботи;
- закріплення навичок отриманих у класі з фаху.

Матеріалом курсу є оригінальний ансамблевий репертуар, твори композиторів-класиків, романтиків, сучасних українських та зарубіжних авторів у перекладенні для мішаних ансамблів, для ансамблів домрового, балалаєчного, гітарного чи цимбального складу, обробки народних пісень і танців, твори естрадної музики.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- основи теорії та методології формування виконавської майстерності артиста-ансамбліста;
- основні напрямки розвитку народно-інструментального ансамблевого виконавства;
- види ансамблів;
- основні принципи формування ансамблю;
- специфіку динамічного співвідношення звучання інструментів у певних видах ансамблів;
- можливості різних інструментів в ансамблі та особливості аранжування для різних видів ансамблів;

Уміти:

- досягати ритмічного узгодження в процесі ансамблевого виконавства;
- досягати рівної сили динамічних відтінків, певного тембрового забарвлення;
- оцінювати в процесі спільного виконання гру партнера по ансамблю на образно-емоційному, метро-ритмічному та динамічному рівнях та співвідносити з нею свою гру;
- використовувати невербальні методи спілкування з партнером у ансамблі;
 - долати сценічне хвилювання;

Мати навички:

- сумісної ансамблевої роботи над єдиним способом артикуляційних прийомів, інтонації тощо;
- відчуття єдиного темпоритму, звукового балансу, штрихової єдності тощо;
- самостійної роботи над музичним твором, у тому числі опрацювання партій ансамблю, їх коригування, аналіз партитури;
- колективного читання нот з аркуша та транспонування;
- прискореного читання вертикальних і горизонтальних нотних структур;
- інтерпретації творів різноманітних стилів та жанрів;
- концертних виступів з ансамблевим репертуаром.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Виявлення виконавського комплексу засобів виразності у творах різних стилів

Тема 2. Активізація образно-асоціативного мислення і уявлення.

Тема 3. Робота над розвитком музичного мислення з метою наскрізного розвитку твору.

Тема 4. Робота над рішеннями виконавських задач поєднання співу та акомпаніменту в залежності від стилістичних і жанрових ознак тематизму.

Тема 5. Самостійне опрацювання ансамблевих творів.

Тема 6 Виявлення специфіки комплексу засобів музичної виразності в сучасній музиці.

Тема 7. Втілення художнього задуму композитора, інтерпретація в колективному ансамблевому виконанні.

Тема 8. Оволодіння культурою звуковидобування у сучасній музиці.

Тема 9. Творчі рішення в підборі репертуару, опанування методами перекладення та аранжування

Тема 10. Виховання у студента художнього смаку, естетичного відчуття, гармонічного поєднання інтелектуального та емоційного ставлення до виконавського процесу як необхідних умов для розкриття його творчої особистості, набуття осмисленої виконавської волі та невимушеної артистичності.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Messenger.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок.

Поточний контроль – практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навичок; ймовірна – перевірка всієї системи знань).

Підсумковий контроль проводиться після закінчення курсу на атестаційному іспиті.

Самоконтроль; Самооцінка.

Програмні вимоги до атестаційного іспиту

Студент має виконати твір крупної форми та п'єсу або три різнохарактерні п'єси.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Практичні завдання	40
2.	Самостійна робота	30
3.	Атестаційний іспит	30
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Студент з оцінкою **«Відмінно» А (90–100)** повністю розкрив свої природні виконавсько-сценічні дані: бездоганне виконання програми, яке демонструє оволодіння технічними і художньо-образними завданнями, відсутність будь-яких недоліків, переконлива інтерпретація найрізноманітніших стилів і жанрів, виявляє образно-художнє мислення, виконавську експресію і волю, точно передає драматургію твору. Також на оцінку можуть впливати і суб'єктивні чинники, як працездатність, позитивна мотивація навчання, рівень складності програми, темп неухильного творчого зростання, конкурсні відзнаки та досвід виступів на значних сценах.

Студент з оцінкою **«Добре» В (82–89)** достатньо розкрив свої виконавсько-сценічні дані, володіє технічними, художніми і артистичними прийомами виконання, досить майстерно володіє інструментом, виявляє образно-художнє мислення і виконавський

темперамент.

Студент з оцінкою «Добре» С (74–81) має розвинений інтелект, художній смак. Демонструє артистичний темперамент, відповідність виконуваних творів рівню підготовки, але виконання деяких творів не завжди переконливе. Є зауваження відносно якості звуку, артикуляції, строю бандури, врівноваженості звучання бандури і співу, якщо це вокальний твір.

Студент з оцінкою «Задовільно» D (64–73) недостатньо добре володіє виконавсько-інтерпретаторськими навичками, має проблеми з опануванням окремими технічними труднощами або вмінням швидкого, міцного і довготривалого запам'ятовування музичного твору.

Студент з оцінкою «Задовільно» E (60–63) має слабкі виконавські навичками гри в ансамблі. Програма певною мірою відповідає рівню його художнього та технічного розвитку, але не відпрацьована в плані інтерпретаторського мислення і розуміння стилю. Звуковидобування різке, аплікатурні принципи сформовані частково. Демонструє низький рівень володіння ансамблево-виконавськими технічними навичками.

Оцінку «Незадовільно» FX (35–59) отримують студенти, які недостатньо розкрили свої виконавські можливості, але мають можливість повторного складання.

Оцінку «Незадовільно» F (1–34) отримують студенти, які не відповідають жодному з вищезазначених критеріїв.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається участь студентів у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, концертних програмах, благодійних музичних акціях, участь у майстер класах. Відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

Твори крупної форми (для ансамблів домрового складу)

Бах Й.С. Концерт для двох скрипок ре мінор
Вівальді А. Сонати для двох скрипок
Вівальді А. Концерт для двох мандолін соль мажор у трьох частинах
Вівальді А. Концерт для двох скрипок ля мінор у трьох частинах
Зелений В. Карпатська сюїта для двох домр
Моцарт В. Сонати для двох скрипок

Оригінальні п'єси, обробки та перекладення творів малої форми для домри (мандоліни, кобзи)

Геккер В. / переклад Никорака Л. та Обревка І. / «Мелодія та буковинські козачки»
Глієр Р. 12 дуетів для скрипки
Гранозіо Л. Іспанська гітара (аранжування Матвійчук Л.Д.)
Грицаєнко С. «Кантрі-біт»
Грицаєнко С. «Циганська рапсодія»
Грицаєнко С. обр. укр. нар. пісні «Їхав козак за Дунай»
Грицаєнко С. «Естрадний колаж»
Грицаєнко С. «Танець з кастаньєтами»
Дон С. Дуети для двох скрипок
Де Фалья М. Іспанський танок для двох скрипок
Івко В. – Міхеєв Б. «Коло»

Калаче Р. 12 дуетів для двох мандолін
 Керн Дж - Фролов І. «Дим» з мюзиклу «Роберта»
 Ковач І. Мазурка з опери «Блакитні острови»
 Козлов В. / обробка Обревка І. / «Варіації у стилі фламенко»
 Лисенко М. Пісня Петра «Сонце низенько» з опери «Наталка Полтавка»
 Лисенко М. «Дощик»
 Лисенко «Баркарола»
 Матвійчук Л. «Роздум»
 Матвійчук Л. Варіації на тему укр. нар. пісні «Ой,загаєм,гаєм».
 Матвійчук Л. Варіації на тему рос.нар. пісні «Суботея»
 Матвійчук Л. Варіації в старовинному стилі.
 Матвійчук Л. «Зозуля»
 Матвійчук Л. «Романс»
 Матвійчук Л. «Лірична-танцювальна».
 Матвійчук Л. «Музична табакерка»
 Матвійчук Л. «Поетичний ескіз»
 Матвійчук Л. «Дівчино моя, переяславко» (варіації на тему укр.нар. пісні)
 Матвійчук Л. «Молдавський танець»
 Матвійчук Л. «У лісі на світанку»
 Майборода П. «Київський вальс»
 Мендельсон Ф. Скерцо з музик до комедії В. Шекспіра «Сон в літню ніч»
 Моцарт «Турецький марш» з сонати ля мажор
 Монті В. /концертна обр. Обревка І. / «Чардаш»
 Меццакапо Е. Болеро
 Міхеєв Б. Жартівливий вальс-підношення А. Циганкову
 Обревко І. Варіації на тему української народної пісні «Летіла зозуля»
 Обревко І. Концертна обробка української народної пісні «Біла берега»
 Обробка Обревка І. Фантазія на тему української нар.пісні «Качур молодий»
 Орел С. / обробка Обревка І./ «Фантазія на теми гуцульських народних мелодій»
 Орлов Я. Терновацька полька.(Аранжування Матвійчук Л.)
 Обревко І. Українська народна пісня «Мамина казка» концертна обробка
 Концертна обробка Шишкіна Г., переклад Обревка І. «Угорський чардаш»
 Міхеєв Б. Ліричний вальс
 Савицький Р., Барнич Я. / обробка Обревка І. / «Гуцулка Ксеня»
 Укр.нар.пісня «По садочку ходжу» (перекладення Матвійчук Л.)
 Лятошинський Б. Мелодія
 Укр.нар.пісня «Налетіли журавлі».Обробка Бойко А.
 Сапожнін В. «Веселі скрипки»
 Філіпенко В. «До тебе» Аранжування Матвійчук Л.)
 Суховерхий В. Укр.. нар. пісня « В кінці верби шумлять верби» (аранжування
 Л. Матвійчук)
 Сушков А. Вальс
 Франческо Канова да Мілано / обробка Обревка І./ «Сюїта для лютні» «Канцона»,
 «Танок»
 Шамо І. Дніпровський вальс.(аранжування Матвійчук Л.)
 Шопен Ф. Ноктюрн мі мінор
 Штраус Й. Полька-піщикато (аранжування Матвійчук Л.)

Нотні збірки

1. Матвійчук Л. Д. П'єси для дуету домристів у супроводі фортепіано /перекладення Л.Д.Матвійчук. Київ, 2013.
2. Матвійчук Л. Д. Твори для ансамблю домристів у супроводі фортепіано / перекладення та аранжування Л.Д. Матвійчук. Київ, 2013.
3. Матвійчук Л. Д. Унісон домристів «Фрески Софії»: реп.зб. / Перекладення та

аранжування Матвійчук Л. Д. Київ, 2013.

4. Матвійчук Л. Д. Оригінальні твори для домри з фортепіано та домри-соло: збірник: учбовий та концертний репертуар для початкових, середніх а вищих мистецьких навчальних закладів. Київ, 2018. 31 с.

5. Обревко І. І. Твори для домри з ансамблем «Узори». Івано-Франківськ : Місто НВ, 2020. 180 с.

Ансамблі (цимбали)

- Бах Й. «Жарт», Інвенції
- Бетховен Л. Скерцо з сонати № 2
- Власов В. Варіації на тему білоруської народної, пісні "Уж как во поле нивушка" , «Клавесин»
- Гиоре З. Угорський танець
- Іванов В. «Вяртанне да спадчыны»
- Кречун В. «Брыулецул»
- Пантазі Г. Концертна фантазія
- Сирба В. «Хангу ынбэтэй»
- Чуркін Н. «Білоруська полька»
- Бетховен Л. Турецький марш з музики до п'єси, «Афінські руїни»
- Бовбель Ю. «Їхав козак за Дунай»
- Власов В. «Королівський бал»
- Захар Д. «Полька»
- Ільїн І. «Гумореска»
- Куприяненко В. «Весялуха»
- Сирба В. «Трейчокане»

Ансамблі (гітара)

Твори для гітарного дуету (оригінальні твори та перекладення):

- Ф. Сор. 6 вальсів
- Е.Гранадос. Поетичні вальси
- С.Ассад. Сюїта "Літній сад"
- С.Ассад. Три бразильські сцени
- О. Тансман. Сонатіна
- С.Фран. Прелюдія, fuga і варіації
- М.Кастельнуово-Тедеско. 24 прелюдії і фуги для добре темперованих гітар
- М.Кастельнуово-Тедеско. Елегічна fuga
- А.П'яццолла. Танго-сюїта
- Л.Брауер. Сюїта "Сільська музика"
- Р. Дьєнс. Concertomaggio в 3-х ч.
- Е.Жисмонті. Вода і вино
- М.Пухоль. Танго, Мілонга і Фінал
- Х.Родріго. Концерт "Мадригал"
- М.Джуліані. Концертний полонез
- М.Джуліані. Великі концертні дуети
- М.Джуліані. Великі концертні варіації
- Г.Ф.Гендель. Чаконя, fuga та Алегро
- Ф. Карулі. Маленькі дуети, ор.34
- Ф. Карулі. Концертний ноктюрн

Дуети флейти (скрипки/домри) з гітарою:

- А.П'яццолла. Історія танго
- Н.Паганіні. 6 сонат
- Ф.Карулі. 3 дуети, ор.4
- Ф.Карулі. 2 дуети, ор.154

- М.Джуліані. 2 Великі концертні дуети ор.85
- М.Джуліані. Варіації для скрипки і гітари ор. 24
- М.Дюплессі. Соната для мандоліни і гітари
- С.Ассад. Жобініада № 1,2
- А.Жилардіно. Canzoni-Dimenticate
- С.Гаррідо-Лекка. Концертний дует
- С.Гаррідо-Лекка. Андські популярні танці
- Л.Брауер. Подвійний концерт для скрипки та гітари
- Х.Зенамон. Танго

Ансамблі (балалайка)

Твори великої форми

Гендель Г. *Пассакалія*

Ліст Ф. *Рансодія № 2*

Моцарт В. *Рондо соль мажор*

Сен-Санс К. *Симфонічна поема "Пляска смерті"*

Твори малої форми

Абреу С. Бразильський карнавал. Обробка Є. Блінова

Бетховен Л. Турецький марш (скерцо з музики до твору «Афінські руїни»)

Власов В. Одеський дворик. Одеса, 2003

Гайдн Й. *Угорське рондо*

Гріг Е. *Танець Анітри*

Гріг Е. *Похід гномів*

Дворжак А. *Слов'янський танець № 1*

Дворжак А. *Слов'янський танець № 2*

Дворжак А. *Слов'янський танець № 3*

Дворжак А. *Слов'янський танець № 8*

Домінчен К. *Варіації на тему укр. нар. пісні «Зоре моя вечірняя»*

Домінчен К. *Пісня і танок*

Зубцов Є. *Концертні варіації на тему чардаша*

Калинкін О. *Українська лірична і танок*

Козачек Л. *Фантазія на тему укр. нар. пісні «Ой, на горі два дубки»*. Рукопис

Крейслер Ф. *Прекрасний розмарін*

Крейслер Ф. *Радість кохання*

Люллі Ж. *Гавот*

Матвійчук Л. Концертні варіації на тему укр. нар. пісні «Ой, за гаєм, гаєм»

Мійо Д. *Бразилейра. Перекладення В. Ілляшевича*

Мінцев В. «Розпрягайте хлопці коней». Рукопис

Моцарт В. *Рондо Соль мажор. Обробка Ф. Крейслера*

Неровний І. *Фантазія на три ірландські теми*. Рукопис

Обер Ф. Жига

Обревко І. Концертні варіації на тему української народної пісні "Гиля, гиля, сірі гуси"

Обревко І. обробка української народної пісні для балалайки з ансамблем «Не сходило вранці сонечко»

Обревко І. Чардаш

Обревко І. Фантазія на тему на тему української народної пісні для балалайки з ансамблем "Чого ти, дівчино"

Сібеліус Я. *Сумний вальс*

Тростянський Є. *Гротеск і роздум*

Тростянський Є. - Грінченко С. *Кадриль*

Тростянський Є. - Грінченко С. *Український сувенір*

Хачатурян А. *Танець з шаблями з балету "Гаяне"*

Фіна Дж. «Джмеліні бугі»

Шульман Н. *Варіації на тему укр. нар. пісні "Реве та стогне Дніпр широкий"*

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Балалайка

1. Блінов Є.Г. Передмова до видання: 40 етюдів для балалайки. Київ, 1958. 80 с
2. Жуков В. Історичний погляд та сучасний аспект на розвиток балалайки в Україні традиційна культура в умовах глобалізації: виклики війни Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю 17 – 18 червня 2022 року Харків Друкарня Мадрид 2022. 263 с.
3. Гайденок А. Народні інструменти у творчості митців харківської композиторської школи. Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва. Харків: ХДІМ, 2001. Вип. 3. С.49–55.
4. Костоґриз С. Виконавство на балалайці харківщини як складова українського музичного мистецтва» автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Харків, 2017. 20 с.
5. Костоґриз С. Балалайка у мистецтві України. Факти та фактори. Актуальні питання сучасного виконавського мистецтва на народних інструментах (кобза, домра, мандоліна, балалайка). Харків, 2017. С. 15–22.
6. Костоґриз С. Жанрово-стильові пріоритети розвитку композиторської творчості для балалайки в Слобожанській Україні. Аспекти історичного музикознавства. Вип. XIII. Харків, 2018. С 87 – 100.
7. Лошков Ю. Володимир Андрійович Комаренко. Харків: ХДАК, 2002. 113 с.
8. Москаленко В. Музичний твір як текст. Київське музикознавство. Київ, 2001. Вип. 7. С. 3–10.
9. Шемет Л. Народні інструменти в традиційно-побутовій культурі Слобідської України. Мистецтвознавство. Харків: ХДАК, 2015. С. 50–61.
10. Тростянський Є. Твори та обробки для балалайки у супроводі фортепіано та баяна [Нотне видання]. Сєверодонецьк, 2007. 51 с.

Баян, акордеон

1. Алексєєв І. Методика викладання гри на баяні. -К.: Муз. Україна, 1957
2. Давидов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяну- К.: Муз. Україна, 1977.
3. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (підручник). - К.: Муз. Україна, 2004.
4. Кучерук В. Ф., Олексюк О. М., Кучерук Н. П. Клас інструментального ансамблю: навч. посіб. для вищих навч. закл. Ч. I. Київ: РЕТРО-ПРІНТ, 2012. 96 с.
5. Олексюк О. М. Методика викладання гри на народних інструментах : навч. посіб. для студ. мист. навч. закл. Київ: ДАКККіМ, 2004. 135 с.
6. Паньков В. Гами, тризвуки, арпеджіо для вибірного баяну. К.: Муз. Україна, 1982
7. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами: навч.-метод. посіб. для студ. мист. ф-ту пед. ун-ту. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2009. 232 с.
8. Ризоль М., Яшкевич І. Школа подвійних нот для баяна. К.: Муз. Україна, 1989.

Гітара

1. Ансамблі народних інструментів. Дуети, тріо, квартети для домри, кобзи, мандоліни у супроводі гітари / упоряд. С. Є. Струтинський. Львів : ТеРус, 2011. 95 с.
2. Ансамблі народних інструментів. Дуети, тріо, квартети для домри, кобзи, мандоліни у супроводі гітари. Вип. 3 / упоряд. С. Є. Струтинський. Львів : ТеРус, 2014. 68 с.
3. Вігошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі. Львів: БаК, 2006. 284 с.
4. Грищенко В.І. Методика організації та роботи підліткового класичного ансамблю гітаристів: автор. дисер.13.00.02. КНУКіМ.2003.16 с.
5. Михайленко Н., Фан Динь Тан. Справочник гітариста – К., 1998. 18 с.
6. Михайленко М. Методика викладання гри на шестиструнній гітарі. Київ: «Ровно», 2003. 248 с.
7. Михайленко М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності гітариста: автореф. дисер.... Канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Музичне мистецтво. НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011.

8. Сидоренко В. Формування сучасного українського академічного гітарного репертуару у творчості львівських митців (на прикладі гітарної творчості В. Камінського). Музикознавчі студії. Львів, 2008. Вип. 18. С. 105–111.
9. Ткаченко В. Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Гітарний стиль Р. Діенса (на прикладі сюїти «Пам'яті Віла-Лобоса»)). Харків: ХНУМ, 2015. 28 с.
10. Ткаченко В. Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Специфіка гітарного стилю К. Доменіконі (на прикладі сюїти «Коюнбаба»)). Харків: ХНУМ, 2015. 20 с.

Домра

1. Білоус В. Вплив хвилювання на формування художньої майстерності домриста. Науковий вісник. Київ: НМАУ, 2003. Вип. № 26. С. 226–241.
2. Білоус В. Психологічні формування виконавської художньої майстерності : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Київ, 2005. 16 с.
3. Білоусова С. Виконавське інтонування на домрі // Українська культура. Минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2018. Вип. 28. С. 171–177.
4. Івко В. Про роль слухових настанов у процесі формуванні інтонаційної культури виконавця на домрі : рукопис. Донецьк, 1977. 18 с. // Архив В. М. Івка.
5. Комаренко В. Методика навчання гри на чотириструнній домрі : навч. посіб. / заг. ред. С. О. Юцевича. Київ : Радянська школа, 1961. 132 с.
6. Максименко І. Ритмічна дисципліна домриста : методичні рекомендації. Київ : Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2004. 35 с.
7. Матвійчук Л. Методичні основи формування виконавської майстерності домриста: навч. пос. К.: Національна музична академія імені П. І. Чайковського, 2000. 67 с.
8. Матвійчук Л. Школа майстерності кобзиста: навч. пос. - К.: Національна музична академія імені П. І. Чайковського 2005. 152 с.
9. Матвійчук Л. Основи ансамблевого виконавства: навч. метод. пос. Київ, Національна музична академія імені П. І. Чайковського, 2008. 96 с.
10. Матвійчук Л. Домрове виконавство: Теорія і практика. Київ, 2017. електронна версія)
11. Матвійчук Л. Методологічні аспекти ансамблевого виконавства як складова домрового мистецтва // Науковий вісник Національної музичної академії імені П. І. Чайковського. Київ, 2014. Вип. 110. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnmau_2014_110_25
12. Олійник О. Риторичні засади композиторської та виконавської творчості для домри : дисертація ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Одеса: ОДМА ім. А. В. Нежданової, 2016. 205 с.
13. Орлова Д. Формування розкнутості виконавського апарату при комплексному вихованні особистості виконавця домриста // Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні : матеріали всеукр. наук.-практ. конференції (м. Київ, 24–31 березня). Київ, 1995. С. 61–63.
14. Петрик В. Категорія інструменталізму в музичній творчості (на прикладі домрового мистецтва) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Одеса, 2009. 16 с.

Цимбали

1. Агратіна Г. Українські цимбали – здобутки і проблеми / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998.
2. Баран Т. Концертні цимбали: історико-теоретичний та виконавський підходи Київ, 2003.
3. Григоренко А. З історії українських цимбалів / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998/
4. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської Майстерності баяніста. Муз. Україна, 1997.
5. Давидов М. Народно-інструментальна культура України / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005.

6. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах / НМАУ ім.П.І.Чайковського,2005.
7. Давидов М. Проблеми збереження та розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України /НМАУ ім. П. І.Чайковського, 2008.
8. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах /К., Мистецтво, 1966.
9. Овчарчин В. Цимбалісти та їх історичний внесок у розвиток і становлення цимбалів в Україні /НМАУ ім.П.І.Чайковського,1999.
- 10.Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. Київ: Музична Україна,1980.
11. Ida Tarjani– IozefFalka Cimbalom iskola. 1967 EditioMusika Budapest